
ZAKLJUČCI SAVETA EVROPSKE UNIJE O DIGITALIZACIJI I ONLAJN DOSTUPNOSTI KULTURNIH DOBARA I O DIGITALNOJ ZAŠTITI 2006/C 297/01

UDK 930.85:004.9(4-672EU)"2006"(062)
UDK 008:004.031.1(4-672EU)"2006"(062)

Zajednice predstavlja imperativ; ipak se mora imati u vidu da se aktuelni nivoi razvoja i koordinacije u zemljama članicama u pogledu digitalizacije sadržaja i digitalne zaštite veoma razlikuju, kao i nacionalni prioriteti u ovoj oblasti.

Pošto Savet Evropske unije smatra da:

- › kulturna baština i kulturni sadržaji i dela otelotvoruju i prenose zajedničke i temeljne vrednosti Evropske unije, da predstavljaju evropsku kulturnu i jezičku raznolikost;
- › kulturni sadržaji igraju ključnu društvenu i ekonomsku ulogu. Građani i istraživačka zajednica imaju stvarnu potrebu za digitalnim sadržajem. Digitalizacija i onlajn dostupnost naše kulturne baštine mogu da podstaknu stvaralačke napore i da pomognu aktivnosti u drugim oblastima kao što su učenje i turizam, i to tako što podržavaju kompetitivnost i napredak širom Evrope u skladu sa Lisabonskom strategijom.
- › zarad izbegavanja dupliranja poslova i dostizanja sinergije, koordinacija aktivnosti na nivou

1. Savet pozdravlja:

- › saopštenje i preporuke Komisije o digitalizaciji i onlajn dostupnosti kulturnih dobara i digitalnoj zaštiti koji predstavljaju deo dokumenta «i2010: inicijative za digitalne biblioteke».

2. Savet prihvata:

- › istaknute strateške ciljeve i glavne elemente preporuka Komisije o digitalizaciji i onlajn dostupnosti kulturnih dobara i o digitalnoj zaštiti,
- › viziju Evropske digitalne biblioteke kao zajedničke višezjezičke pristupne tačke evropske distribuirane digitalne kulturne baštine, to jest baštine koja se čuva na različitim mestima i u različitim organiza-

cijama, pristupne tačke koja je otvorena za sve vrste građe i kulturnih dobara (tekstualni dokumenti, audiovizuelna građa, muzejski eksponati, arhivski zapisi, itd.), a čiji je cilj brza isporuka zadovoljavajuće količine informacionih izvora korisnicima.

3. Savet priznaje:

› različite napore koje države članice trenutno čine da digitalizuju i učine onlajn dostupnim sadržaje svojih arhiva, biblioteka i muzeja, kao i različite stepene razvoja;

› izuzetno značajne aktivnosti na koordinaciji koje je obavila Grupa nacionalnih predstavnika za digitalizaciju,¹ a čiji su cilj bili razmena iskustava među članicama, nadgledanje razvoja, kao i izrada Dinamičkog akcionog plana.²

› potrebu da ovakva koordinacija postane praksa unutar institucionalnih okvira Zajednice.

4. Savet posebno ističe:

› instrumentalne aktivnosti koje je na evropskom nivou obavila Konferencija direktora evropskih nacionalnih biblioteka - CENL³;

› organizovanje i kreiranje Evropske biblioteke (TEL)⁴ kao kapije ka združenim informacionim izvorima nacionalnih biblioteka širom Evrope;

› unapređenje aktivnosti koje vode ka izgradnji Evropske digitalne biblioteke;

› tekuće aktivnosti koje se realizuju u projektima Michael⁵ i Michael Plus, a koje se odnose na opisivanje i povezivanje digitalnih kolekcija muzeja, biblioteka i arhiva različitih država članica, kao i na obezbeđivanje pristupa tim kolekcijama;

› da bi buduće delovanje trebalo da bude zasnovano na ovim i sličnim inicijativama, u cilju postizanja ravnomerne saradnje između biblioteka, muzeja i arhiva;

› da bi od samog početka, od izrade koncepta i tehničkih priprema za digitalizaciju svih vrsta građe (tekstualni dokumenti, audiovizuelna građa, muzejski eksponati, arhivski zapisi, itd.), Evropska digitalna biblioteka trebalo da iskoristi sve svoje potencijale kako bi stvorila kritičnu masu višejezičkih tekstualnih dokumenata;

› značaj preduzetih aktivnosti na polju digitalizacije, zaštite i dostupnosti sadržaja, uz puno poštovanje međunarodnog prava i zakonodavstva Evropske unije o zaštiti intelektualne svojine;

5. Savet uzima u obzir:

› nameru Komisije da sprovodi studije o razvoju digitalizacije kulturne baštine u Evropskoj uniji, o društvenom i ekonomskom uticaju dugoročne zaštite digitalnih izvora, kao i o društvenom i ekonomskom uticaju informacionih izvora u javnom domenu;

› nameru Komisije da sufinansira mrežu relevantnih centara za digitalizaciju i digitalnu zaštitu u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i razvoj.

¹ NRG – National Representatives Group on digitisation – Grupa nacionalnih predstavnika za digitalizaciju, dalje u tekstu NRG (*prim. prev.*)

² Dinamički akcioni plan koordinacije aktivnosti na digitalizaciji kulturnih i naučnih sadržaja u Evropskoj uniji.

³ CENL – Conference of European National Librarians. (*prim. prev.*)

⁴ TEL – The European Library (*prim. prev.*)

⁵ Michael – Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe – Višejezički inventar kulturne baštine Evrope.

6. Savet poziva države članice:

- › da uzmu u obzir uputstva vezana za digitalizaciju i onlajn dostupnost kulturnih dobara kao i za digitalnu, zaštitu koja su navedena u Preporukama Komisije, a posebno stavove istaknute u ovim zaključcima;
- › da kao prve korake, u skladu sa okvirnim rokovima datim u Aneksu, a vodeći računa o različitim početnim nivoima razvoja u državama članicama:
  - › **osnaže nacionalne strategije i ciljeve** na polju digitalizacije i digitalne zaštite,
  - › **daju svoj doprinos Evropskoj digitalnoj biblioteci**, kao višejezičkoj zajedničkoj pristupnoj tački evropske distribuirane kulturne baštine,
  - › **poboljšaju okvirne uslove** za digitalizaciju i onlajn dostupnost kulturnih dobara i digitalne zaštite,
  - › **unaprede koordinaciju** u okviru i između zemalja članica vezanu za odgovarajuća pitanja,
  - › **doprinesu** izradi detaljnog pregleda razvoja na evropskom nivou.

7. Savet poziva Komisiju:

- › da u skladu sa okvirnim rokovima datim u Aneksu:
  - › **podstiče i koordinira rad na izgradnji Evropske digitalne biblioteke** kao višejezičke zajedničke pristupne tačke evropske distribuirane kulturne baštine,
  - › **doprinese poboljšanju politike koordinacije** vezane za digitalizaciju i onlajn dostupnost kulturnih dobara i za digitalnu zaštitu, posebno putem formiranja grupe predstavnika država

članica, koja bi nastavila rad na koordinaciji koji je započela NRG u sklopu institucionalnog okvira Zajednice, čime bi se obezbedio kontinuitet, uključili uspešni prelazni sporazumi i nastavila izgradnja na osnovu stečenih iskustava i stručnosti.

› **radi na uspostavljanju okvirnih uslova** za digitalizaciju i onlajn dostupnost i digitalnu zaštitu,

› **procenjuje celokupni napredak** u državama članicama vezan za relevantne teme, uzimajući u obzir njihove različite početne pozicije, i da procenjuje celokupni napredak u izgradnji Evropske digitalne biblioteke, te da na osnovu toga izveštava Savet.

ANEKS

Prioritetne aktivnosti i okvirni rokovi⁶

A) Aktivnosti i ciljevi za države članice

1. Da osnaže nacionalne strategije i ciljeve na polju digitalizacije i digitalne zaštite kroz sledeće aktivnosti:

izrada i ažuriranje planova i nacionalnih strategija na polju digitalizacije kulturnih dobara	2007.
uspostavljanje nacionalnih strategija za dugotrajno čuvanje i skladištenje	sredina 2008.

⁶ Predloženi okvirni rokovi realizacije aktivnosti i zadataka predstavljaju ciljeve za države članice i Komisiju, ali nemaju obavezujući karakter.

razvoj kvantitativnih i kvalitativnih ciljeva, uključujući zajedničko finansijsko planiranje za više godina, u pogledu skladištenja, digitalizacije i onlajn pristupa kulturnim dobrima i njihovoj dugotrajnoj zaštiti	2007.
istraživanje i, gde je to moguće, uspostavljanje i promovisanje javno-privatne saradnje na polju digitalizacije	2007–2008.

2. Da unaprede koordinaciju u okviru i između država članica kroz sledeće aktivnosti:

uspostavljanje nacionalnih procedura koordinacije na polju digitalizacije sadržaja iz domena kulture, uključujući i regionalne i lokalne nivoe	2007.
razmenu informacija sa ostalim državama članicama radi uspostavljanja uzajamne saradnje, kako bi se izbeglo usitnjavanje i dupliranje poslova	2007–2008.
razvoj zajedničkih kriterijuma za selekciju građe za digitalizaciju, sa ciljem postizanja dodatne vrednosti na evropskom nivou	2007.

3. Da daju svoj doprinos Evropskoj digitalnoj biblioteci kroz sledeće aktivnosti:

izradu smernica i podsticaja za ustanove kulture da postojeću ili novu digitalnu građu uvrste u Evropsku digitalnu biblioteku	2007.
ohrabrivanje privatnih organizacija i lica, nosilaca autorskih prava, da svoju građu zaštićenu kopirajtom učine pretraživom i dostupnom kroz zajedničku višejezičku pristupnu tačku	2008–2009.

izradu pojedinačnih ili kolektivnih sporazuma između nosilaca prava i ustanova kulture, poput arhiva, biblioteka i muzeja, prema kojima ovi drugi mogu da učine onlajn dostupnom građu zaštićenu kopirajtom, uz poštovanje uslova ugovora	2009.
---	-------

4. Da doprinesu izradi uspešnog pregleda razvoja na evropskom nivou kroz sledeće aktivnosti:

procenu rezultata i iskustava ostvarenih na nacionalnom nivou	proleće 2008.
obaveštavanje Komisije o ovim rezultatima i iskustvima i o pratećim merama koji se odnose na različite elemente date u Preporukama i ovim Zaključcima o digitalizaciji i onlajn dostupnosti kulturnih dobara i o digitalnoj zaštiti	proleće 2008.

5. Da poboljšaju okvirne uslove za digitalizaciju i onlajn dostupnost kulturnih dobara i digitalne zaštite kroz sledeće aktivnosti:

identifikovanje i iniciranje aktivnosti kako bi se uklonile prepreke u nacionalnom zakonodavstvu koje se odnose na digitalizaciju kulturnih dobara i na njihovu onlajn dostupnost, uključujući i ciljeve za potrebu učenja i istraživanja ili za druge svrhe korišćenja koje podležu odgovarajućim uslovima	2008.
izradu mehanizama koji će olakšati digitalizaciju i onlajn dostupnost „ničijih dela“ i dela nedostupnih na tržištu, uz puno poštovanje prava i interesa vlasnika sadržaja	2008.

postojanje ustanovljenih zakonodavnih ili nekih drugih okvira radi podrške digitalnoj zaštiti; to bi trebalo da uključuje i skladištenje digitalnih kulturnih dobara u zakonom određenim nadležnim ustanovama, „veb žetvu“ unutar tih ustanova, uzimajući u obzir, između ostalog, Zakon o zaštiti podataka Zajednice, kao i zakone vezane za umnožavanje i prenos podataka	2009.	obezbeđivanje finansijskih i drugih resursa potrebnih za realizaciju aktivnosti na evropskom nivou; podršku u okviru Sedmog okvirnog plana za izgradnju mreže glavnih centara za digitalizaciju i digitalnu zaštitu u Evropi, u potpunosti uzimajući u obzir različite mogućnosti država članica i posebna obeležja različitih vrsti kulturnih sadržaja; podršku u okviru Sedmog okvirnog plana za razvoj tehnologija i inovativnih servisa koji mogu da budu integrisani u zajedničku višejezičku pristupnu tačku	2007. i dalje
ohrabrivanje ustanova kulture da primene adekvatne tehničke standarde za digitalnu zaštitu u okviru organizacionog radnog procesa digitalizacije	2008.		

B) Aktivnosti i ciljevi Komisije

2. Doprinos poboljšanju politike koordinacije vezane za digitalizaciju i onlajn dostupnost kulturnih dobara i za digitalnu zaštitu, kroz sledeće aktivnosti:

1. Podsticanje i koordinisanje rada na izgradnji Evropske digitalne biblioteke kroz sledeće aktivnosti:

koordinaciju i podsticanje aktivnosti, kako bi Evropska digitalna biblioteka postala zajednička višejezička pristupna tačka za distribuciju kulturnih dobara	2007. i dalje	nadgledanje aktivnosti koje realizuju države članice i podrška saradnji između država članica	2007. i dalje
koordinaciju i podsticanje rada na pronalaženju rešenja za probleme u vezi sa standardima, u cilju postizanja interoperabilnosti i efikasnijeg višejezičkog pristupa	2007-2008.	pomoć državam članicama da identifikuju probleme i da nadgledaju krizne tačke i, ako je to potrebno, davanje sugestija za započinjanje digitalizacije	2008-2009.
obezbeđivanje foruma za vođenje diskusija sa privatnim sektorom i relevantnim organizacijama, u cilju isticanja načela za obezbeđivanje građe kroz zajedničku pristupnu tačku	2007-2008.	formiranje grupe stručnjaka koje su odredile države članice, sa ciljem da se nastavi posao koordinacije NRG-a u sklopu institucionalnog okvira Zajednice i obezbeđivanje kontinuiteta, uključujući i efikasne prelazne sporazume, kako bi se Biblioteka gradila na osnovu stečenih iskustva i stručnosti	2007.

3. Rad na uspostavljanju okvirnih uslova kroz sledeće aktivnosti:

predlaganje rešenja za pojedina specifična pitanja iz oblasti zaštite autorskih prava, kao što su „ničija dela“ ili dela koja se ne mogu nabaviti na tržištu, uz puno poštovanje interesa i prava vlasnika sadržaja, i uz obezbeđivanje njihove efikasnosti preko granica pojedinih zemalja	2008-2009.
predlaganje korektivnih mera na evropskom nivou na osnovu identifikovanja uskih grla, ukoliko „fleksibilna koordinacija“ ne dovede do očekivanih rezultata	2008-2009.

4. Procena celokupnog napretka na evropskom nivou kroz sledeće aktivnosti:

praćenje napretka u državama članicama u izgradnji Evropske digitalne biblioteke, koristeći kvantitativne i kvalitativne pokazatelje zasnovane na informacijama prikupljenim na nacionalnom i evropskom nivou	2007. i dalje
---	---------------

predstavljanje izveštaja o napretku u državama članicama i o razvoju zajedničke višejezičke tačke pristupa, a posebno procena opsega u kome je pristup „fleksibilne koordinacije“ bio uspešan	2008.
---	-------

.....
Prevela sa engleskog Tanja Tasić
.....

Napomene urednika

- › Tekst je preuzet iz javno dostupnog „Službenog lista Evropske unije“ („Official Journal of the European Union“, 7.12.2006, C 297/1).
- » Naslov originala: Council conclusions on the Digitisation and Online Accessibility of Cultural Material and Digital Preservation (2006/C 297/01)